

Simonszand

Vasco van der Boon

FOTO: MARTIJN DE JONGE

Telling op Simonszand, 2003

De Vogelwerkgroep Amsterdam gaat 14, 15 en 16 september 2007 met een boot het onbewoonde waddeneiland Simonszand en omstreken bekijken. Mee gaan enkele Utrechtse vogelaars die dit eiland redelijk goed kennen. Zij tellen hier sinds 1996 jaarlijks een keer of vijf tijdens de internationale wadvogeltellingen die SOVON Vogelonderzoek Nederland organiseert. Ook op 15 september vindt tijdens vloed rond het middaguur zo'n telling plaats. Dat vergt twee à drie uur werk. Daar staat tegenover dat de combinatie met de SOVON-telling de kosten drukt van deze Amsterdamse excursie naar een van de meest afgelegen plekken van Nederland.

Simonszand ligt tussen Schiermonnikoog en Rottumerplaat op de grens van de Noordzee en de Waddenzee. Simonszand bestaat uit twee delen. Ten eerste het eigenlijke oude Simonszand dat inmiddels door de waddendynamiek is gereduceerd tot een kleine langgerekte zand- en schelpenplaat van 800 bij 50 meter. Ten tweede is er een tien jaar geleden (her)ontdekte nieuwe zandplaat die zich in de vorm van een 2500 meter lange en 400 meter brede banaan aan de noordkant van Simonszand heeft gevleid: Simonsrif. Tussen Simonszand en Simonsrif ligt een diepe slenk en een slikvlakte. Verwarring bevorderend is dat het oude Simonszand op actuele kaarten naamloos is en het nieuwe Simonsrif als Simonszand wordt aangeduid.

De combinatie van een oude afkalvende zandplaat en een nieuw aangroeiend rif komt op

Simonszand ligt tussen Schiermonnikoog en Rottumerplaat op de grens van de Noordzee en de Waddenzee

ILLUSTRATIE: WWW.NOORDPOLDERZIJL.NL

meer plaatsen in de Waddenzee voor. Zo ligt tussen Ameland en Schiermonnikoog het duo Engelsmanplaat en Rif. Andere Nederlandse wadplaten die overeenkomen met Simonszand zijn de Razende Bol en Richel.

Wat valt er te zien op Simonszand? Nou, zand om te beginnen. Water is ook prominent aanwezig. In directe zin onzichtbaar, maar regelmatig dominant aanwezig is de wind. Indirecte resultante zijn zandstormen van Saharaproporties. Flora is vrijwel afwezig. Vorig jaar september wekten drie dozijn polletjes Biestarwegras en een half dozijn Zeekraaltjes groot enthousiasme. Als de boot Simonszand nadert, suggereren de Biestarwegraspollen vanaf een paar kilometer afstand dat er meters hoge duinen op Simonszand staan. Dat is iedere keer weer - door de afwezigheid van hoogterefenties aan de horizon - de waddenvariant van een fata morgana. Aangeland blijken de hoogste plekken op Simonszand slechts decimeters boven N.A.P.

Het totale niets van Simonszand heeft een grote aantrekkingskracht op vogels. De afgelopen tien jaar zijn er drie keer bijna een kwart miljoen vogels gezien, met name in de septembermaanden. Het gemiddelde in september ligt op ruwweg 100.000 vogels. 's Winters gaat het om 10.000 tot 30.000 vogels.

In september zijn de vluchten Bonte Strandlopers beeldbepalend. Altijd minder omvangrijk maar in die tijd toch vaak in tienduizentallen zijn Rosse Grutto, Wulp, Scholekster en Zilverplevier. In wisselende duizentallen is de Kanoet aanwezig. Het gebruikelijke duizendtal Drieteenstrandlopers completeren de normale steltloperbolk. Tussen deze menigte bevinden zich met enige regelmaat schaarsere gasten, zoals een Breedbekstrandloper in de herfst van 2004.

De tienduizenden Stormmeeuwen, Zilvermeeuwen en Kokmeeuwen worden in september vergezeld van honderden Dwergsterns, Visdieven, tientallen Grote Sterns en de laatste Noordse Sterns. Op het

menu staan nog duizend Eiders en wat Bergeenden.

Als er net stevige westenwind is geweest, is er in de herfst op Simonszand gereede kans op zeevogels, zoals - meestal juveniele - Jan-van-genten, soms Dwergmeeuwen en Drieteenmeeuwen en later in het jaar een enkele Roodkeelduiker of die ene Kleine Alk.

Met oostenwind schuift een zangertjesbaan boven Simonszand. Dat heeft in de herfst soms aandoenlijke momenten. Dan zit er tussen de overwoegende Tapuiten, Graspiepers en Boerenzwaluwen een Tjiftjaf die in de minieme luwte van een vogelaar probeert te recupereren, sterft een Roodborst in je uitgetrokken rubberlaars of verdwijnt een twijfelende Kramsvogel voor je ogen in de golven van de Waddenzee. Dit alles in elk geval gearneerd met honderd Gewone Zeehonden en ten minste één Slechtvalk. Minder honkvast zijn de jagende Bruine Kiekendieven en Smellekens.

Het plan: vrijdagavond 14 september uiterlijk 23.00 uur verzamelen in de haven van Noordpolderzijl, de kleinste zeehaven van Nederland. Dat betekent uiterlijk 20.30 uur uit de Randstad wegrijden met de auto. Openbaar vervoerreizigers moeten naar NS-station Usquert en daar door medevogelaars opgehaald zien te worden. Spreek dat liefst van te voren met elkaar af. Usquert ligt ongeveer vijf kilometer van Noordpolderzijl. De boot is de ms Boschwad of de ms Noordster, afhankelijk van de grootte van de groep en de nadere beslissing van de schipper. Je merkt vanzelf welke boot het is. De boot vaart 's nachts richting Simonszand. Er wordt op de boot geslapen. Zaterdag 15 september de hele dag op Simonszand. 's Avonds op de boot warm eten. Opnieuw op de boot slapen. Middernacht terug in Noordpolderzijl. Zondag 16 september al vogelend via de kwelders van Noordpolderzijl, Bandpolder en Ezumakeeg (Lauwersmeer) terug naar de Randstad waar rond 18.00 uur zondagavond het avontuur eindigt.

Meenemen: voldoende broodmaaltijden en drinken voor jezelf. Warme en waterdichte kleding. Het is kouder dan je denkt. In tegenspraak met de vorige zin: badpak. Matje en slaapzak. Handdoek. Extra wadloopschoeisel (bijvoorbeeld hoge sneakers), extra sokken, en eventueel een waadpak. Kijker, telescoop, en een mobieltje. Een kornet zou leuk zijn.

Kosten, exclusief reiskosten naar Noordpolderzijl: circa € 17,50. Betalingswijze: storten op gironummer 6243822 t.n.v. Vasco van der Boon, o.v.v. "Simonszandexcursie" (deelname in volgorde van ontvangst) of cash op de boot. Maximaal 20 deelnemers.

Opgeven liefst zo snel mogelijk maar uiterlijk op 12 september, inclusief je vervoersplan en of je mensen mee wilt en kan laten rijden, bij: vasco.van.der.boon@planet.nl. Voor nood: 06-54371978. Vanaf windkracht zes en/of bij bliksem kan de tocht op het laatst nog afgelast worden, dus geef een telefoonnummer op waar je maximaal bereikbaar bent op 13 en 14 september.

Vasco van der Boon is lid van de VWGA en coördinator van het Utrechtse clubje vogelaars dat Simonszand telt.

Rotszwaluwen op IJburg

Rob Baars

FOTO: MARS MULJSE

*Rotszwaluw, Astronautenweg,
Hoorn, 19 november 2006*

Nagekomen bericht: de CDNA heeft alle drie de gevallen van twee Rotszwaluwen aanvaard als een geval van twee vogels zwerfend door NL in Nov 2006 (red.).

Op 5 november 2006, aan het einde van een grauwe middag, stuitten Sietske Sybrandi en ik op IJburg op twee zwaluwen. Dat is op zich al bijzonder, zo laat in het jaar. Het waaide flink uit het westen. De vogels bewogen zich met snelle vleugelslagen voort tegen de wind in. Tegen de donkergrijze lucht was het precieze kleed niet goed te zien met de kijker. Terwijl ze voor een gebouw langs vlogen waren meer details zichtbaar: grijsbruine bovendelen, een lichtbruine, egale borst en buik, lichter afstekend tegen de donkere kop, donkerder ondervleugels en donkere staart. De combinatie van de grijsbruine bovendelen, het gedrongen formaat, en de typische stijve glijvlucht met driehoekig uitgestrekte vleugels vlak langs het gebouw gaf de doorslag: Rotszwaluwen! Dwaalgasten uit zuidelijk Europa, die normaal niet dichterbij Nederland komen dan de Alpen.